

Piotr Köhler

Zakład Badań i Dokumentacji Polarnej im. Prof. Z. Czeppego
Instytut Botaniki
Uniwersytet Jagielloński
ul. Kopernika 27
31-501 Kraków

**BAZA POLSKICH PUBLIKACJI POLARNYCH
W INTERNECIE**

Zakład Badań i Dokumentacji Polarnej im. Prof. Z. Czeppego Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego razem z Zakładem Biologii Antarktyki Polskiej Akademii Nauk jest Polskim Narodowym Centrum Danych Antarktycznych (Polish National Antarctic Data Centre) w ramach Joint Committee on Antarctic Data Management (JCADM) (Jażdżewski i Chwedorzewska 2008). Jednym ze statutowych zadań Zakładu jest gromadzenie i udostępnianie dokumentacji polskich badań polarnych. Realizując to zadanie Zakład 27 stycznia 2009 r. udostępnił w Internecie, po kilku latach prób, swą bazę polskich publikacji polarnych powstałą na podstawie prac zgromadzonych dotychczas w bibliotece Zakładowej. Baza obejmuje w chwili obecnej 3878 rekordów. W przyszłości baza ma zawierać możliwie kompletny polski dorobek naukowy i popularnonaukowy z zakresu polarystyki.

Opisy bibliograficzne publikacji wykonane zostały z autopsji i zawierają najważniejsze informacje bibliograficzne o opisywanym druku. Każdy z opisów składa się z następujących danych (pól):

- Autor,
- tytuł publikacji,
- rok wydania,
- autor książki i jej tytuł (w przypadku rozdziałów),
- miejsce wydania i wydawca,
- tytuł czasopisma i jego numer,
- strony,

- uwagi (zawierają m.in. informacje o obcojęzycznych streszczeniach, dostępnych wersjach elektronicznych),
- słowa kluczowe,
- sygnatura,
- dostępność.

Pola niewypełnione nie są wyświetlane.

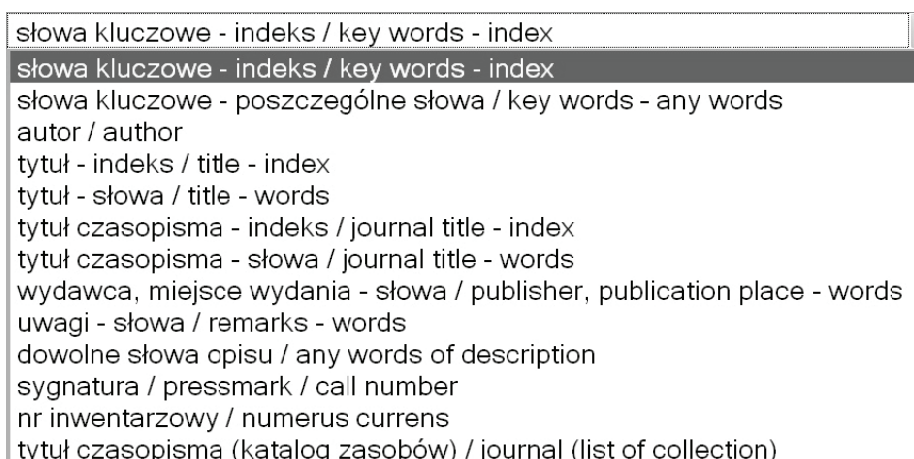
Baza dostępna jest na stronie Instytutu Botaniki UJ pod adresem: http://www.ib.uj.edu.pl/?d=biblioteka_polarna.

Znajduje się tam krótka informacja o bazie oraz tabela pokazująca transliterację z alfabetów cyrylicy na alfabet łaciński. Wszystkie opisy bibliograficzne wykonane zostały w alfabecie łacińskim (uzupełnionym o litery ze znakami diakrytycznymi używane w zapisie języka polskiego oraz czeskiego i słowackiego, a także niemieckiego i francuskiego). Tabela ta umożliwi odtworzenie pierwotnego zapisu nazwiska autora, tytułu pracy, miejsca jej opublikowania oraz nazwy wydawcy publikacji wydanej w języku rosyjskim (lub innym używającym alfabetu cyrylicy).

W celu otwarcia bazy należy kliknąć 'Wejście do katalogu on-line': wyświetli się wtedy dwujęzyczna polsko-angielska strona główna bazy (ryc. 1).

Ryc. 1. Strona główna bazy polskich publikacji polarnych

Na stronie głównej bazy w lewej kolumnie umieszczone są trzy pola zawierające kryteria wyszukiwawcze. Rozwinięcie każdego z pól ukazuje 13 kryteriów, według których można przeszukiwać bazę (ryc. 2). Standardowo w najwyższym polu wyświetla się kryterium 'słowa kluczowe - indeks / key words - index', w środkowym - 'autor / author', a w najniższym - 'tytuł - słowa / title - words'. W środkowej kolumnie znajdują się trzy pola, w które można samodzielnie wpisywać poszukiwane terminy. Terminy wyszukiwawcze można łączyć. Poniżej trzech pól wyszukiwawczych znajduje się pole umożliwiające łączenie kryteriów wyszukiwania: koniunkcja (i/and) - rezultatem wyszukiwania będzie zbiór spełniający równocześnie oba warunki (ich część wspólna); alternatywa (lub/or) - rezultatem będzie zbiór spełniający przynajmniej jeden z warunków; alternatywa wykluczająca się - rezultatem będzie zbiór spełniający pierwszy warunek, ale nie spełniający drugiego.

Ryc. 2. Rozwinięta lista kryteriów wyszukiwawczych

Wyniki wyszukiwania można zawęzić. Zawężenie to może dotyczyć określonego roku lub przedziału lat; automatycznie nastawiona jest możliwość wyszukiwania w obrębie wszystkich lat. W celu zawężenia należy zaznaczyć jedną z możliwości: 'wybrany rok / selected year' lub 'zakres lat / years range'. Pojawi się wówczas pole, w które można wpisać żądany rok, lub pola, w które można wpisać pierwszy

i ostatni rok poszukiwanego przedziału lat. Można też dokonać zawężenia przy pomocy innych kryteriów (ich zestaw znajduje się poniżej na stronie głównej). Zaznaczając 'tylko dokumenty dostępne do wypożyczenia' przeszukanie nastąpi tylko w zbiorze rekordów spełniających ten warunek. Zaznaczając 'PBP' przeszukanie nastąpi tylko wśród rekordów spełniających warunek: publikacja polarna w języku polskim lub polskiego autora. Standardowo włączona jest opcja przeszukiwania tylko w zbiorze publikacji ('Biblioteka'), ale po włączeniu opcji 'Archiwum', przeszukanie nastąpi w wśród rekordów zawierających katalog zbiorów archiwalnych. Na razie do bazy wpisane są tylko pojedyncze jednostki archiwalne. Jednakże planuje się wpisanie do bazy całego katalogu archiwaliów będących w posiadaniu Zakładu Badań i Dokumentacji Polarnej.

Baza umożliwi porządkowanie uzyskanych rezultatów wyszukiwania. Automatycznie nastawione jest porządkowanie według kolejności wpisywania rekordów do bazy (czyli według ich numeru w bazie). Można, rozwijając pole 'Szeregowanie', wybrać inne kryteria porządkowania: według tytułu, autora, roku rosnąco i tytułu, roku malejąco i tytułu, roku rosnąco i autora lub według roku malejąco i autora.

Kryteria wyszukiwawcze: 'słowa kluczowe - indeks / key - words index', 'autor / author', 'tytuł - indeks / title - index', 'tytuł czasopisma - indeks / journal title - index' są indeksowane. Terminy w indeksach ułożone są według alfabetu łacińskiego i zapisane w tym alfabecie (czyli z pominięciem wszystkich znaków diakrytycznych). Poszczególne rekordy zapisane już są poprawnie. Na stronie głównej bazy znajduje się link 'Instrukcja'. Po kliknięciu otwiera się standardowy krótki opis sposobów wyszukiwania w bazie przygotowany przez firmę Expertus.

Baza danych została utworzona w programie ISIS. Udostępniona jest w Internecie przy użyciu systemu Expertus WWW. Baza ma pełnić funkcję internetowej bibliografii polskiej polarystyki. Tylko od samych polarników i naukowców zajmujących się problematyką polarną zależy, czy będzie kompletna. Dlatego gorąco zachęcam do przysyłania odbitek prac najnowszych, jak również starszych, których brak w bazie. Internet jest obecnie najszybszym sposobem komunikowania się. Wszelkie uzupełnienia, jak również egzemplarze prac i innych publika-

cji polarnych uprzejmie proszę przysyłać na mój adres. Za wszystkie uwagi będę również bardzo wdzięczny.

Bibliografia

Jażdżewski [w oryginale: Jarzdzewski, sic!], K., Chwedorzewska, K. 2008. Polish JCADM update. *Joint Committee on Antarctic Data Management newsletter* 1(June): 8.